

СТАНОВИЩЕ

От доцент доктор Бистра Методиева Ценова

за дисертационния труд на Галит Зано

на тема „ВЛИЯНИЕ НА ВЪЗГЛЕДИТЕ И УБЕЖДЕНИЯТА НА ВЪЗПИТАТЕЛИТЕ ОТ ДНЕВНИТЕ ЦЕНТРОВЕ ВЪРХУ ЕМОЦИОНАЛНО-СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА”

представен за ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

професионално направление 3.2 „Психология“,

по докторска програма „Педагогическа и възрастова психология”,

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”,

КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ“

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили след предварително обсъждане на дисертационния труд на Галит Зано (Galit Zino) представен на катедра „Психология” с решение за насочване за защита пред научно жури, назначено със заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 1346 от 08.11.2017 г. и на интернет-страницата на университета, раздел „Докторантури” към катедра „Психология”, Юридически Факултет. Представените документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 на ВСУ „Черноризец Храбър” за придобиване на ОНС „доктор”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общи данни за докторанта и получените материали

Докторантът Галит Зано от Израел е представила дисертационен труд озаглавен „Влияние на възгледите и убежденията на възпитателите от дневните центрове върху емоционално-социалното развитие на децата“ в обем от 138 стандартни страници текст и 35 фигури на английски език и автореферат от 30 стр. на български, както и списък от 3 публикации – 1 в английско списание и 2 в български научни издания. Списъкът на използваните литературни източници наброява 108 заглавия, 5 на иврит, останалите на английски език. Преобладаващата част от източниците (70 заглавия) са публикувани след 2000 г. Представени са коректно и изскваните документи за завършено образование, специализация, професионален опит.

Галит Зано е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра “Психология” при Юридически факултет на ВСУ „Черноризец Храбър”. 2001-2007 г. работи като възпитател в детски дневен център, а оттогава до днес работи като групов посредник и педагог, ръководещ дневен център на Израелската асоциация на общинските центрове и групов фасилитатор. Завършила е магистърска степен към Hebrew University 2008 г., след дипломирането си като бакалавър към Open university 2003 г.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Безспорно разработваният от докторантката проблем - осигуряване на адекватни грижи за децата в детските дневни центрове - е актуален като проблематика за много семейства и бъдещето на всяка страна, а и за психологията като наука. Пряко свързани с актуалността на проблема са стремглавите промени в пазара на труда, растящите изисквания към квалификацията на работната сила продиктувана от необходимостта от висока професионална квалификация и поддържането ѝ.

Дисертационната разработка има за цел да разкрие влиянието на възгледите и убежденията на възпитателите върху социалното емоционално развитие в ранно детство и разработване на програма за обучение на възпитателите и повишаване на знанията им за съвременното социално и емоционално развитие на децата в тази възраст. Почти няма програми, предназначени за възрастови групи от кърмаческия период (от раждането до две години) и още по-малко такива, които наблягат на социалното емоционално развитие в този възрастов период и на връзката и зависимостта им от възгледите и убежденията на възпитателите. Собствени изследвания при учители преди 25 г. доказаха еднозначно връзката между психичното благосъстояние на учителите и депресивността, тревожността и функционирането на имунната система на учениците в среден курс, а преди 15 г. установихме и връзка между психоемоционалното и стресово състояние на обгрижващ персонал в детски ясли и нивото на общо психомоторно развитие и здраве при деца лишени от родителски грижи (възраст от 3 месеца до 3 години).

Изследвани са колективи от 4 дневни центрове от верига на Израелската асоциация на общинските центрове, общо 23 лица, които работят в детски групи от кърмаческа възраст до 1,5 години. Чрез класическа постановка на изследване и въвеждане на контролна променлива – обучителна програма за възпитателите в експерименталната група след 1 г. се проследява нейната ефективност по отношение на промененото разбиране на персонала за поведението и нуждите на децата резултиращо в реалните им действия и контакти с тях и съответното поведение на децата.

3. Оценка на резултатите и приносите на докторанта

Систематизирани са основните детерминанти на конструкта „социално емоционално развитие на децата“, от решаващо значение за цялостното им по-нататъшно развитие, както и място и роля на възрастните в подпомагането му. Разработен е модел на взаимодействиращите променливи и връзките между тях основа на проведеното изследване.

Разработена е анкета от 22 въпроса с многостепенна оценка на отговорите за възгледи и убеждения на възпитателите по отношение на основни потребности и поведение на кърмачетата свързани с хранене, сън, плач, социални контакти, влияещи върху емоционалното развитие на децата от най-ранна възраст.

Разработена е обучителна програма за възпитателите, приложена в дневни центрове от верига на Израелската асоциация на общинските центрове.

Резултатите от експерименталното изследване запълват съществуващ дефицит в страната (Израел) относно психологическата специфика на труда на възпитателите от дневните центрове като разкрива влиянието на ключови ресурси върху социално-емоционалното развитие на децата в ранна възраст.

Доказано е възможността за повлияване на предоставяна на децата грижа чрез обучение на възпитателите и ефекта от придобитите знания и нагласи върху адекватността на грижите за насърчаването на социално-емоционалното развитие на децата от най-ранна възраст.

Докторантката подхожда отговорно и представеният дисертационен труд и адекватно отразяващият го автореферат отговарят на изискванията за научно изследване и публикации.

4. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчала на Галит Зано да обедини и дефинира по-прецизно издигнатите от нея изследователски хипотези, както и поставените задачи, както и да включи няколко таблици или фигури и в автореферата. Изложението на места е описателно разширено, въпреки добрия стил и систематизация. В бъдещата си изследователска дейност докторантката би спечелила от фокусиране върху водещите хипотези.

При представяне и сравняване на резултатите от първото и второ анкетно изследване разработката би спечелила от прилагането на статистики за сравнение на ниво централна тенденция като т-тест или други непараметрични методи, според обема на извадката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представената разработка, автореферат и свързани с темата научни публикации, анализ на значимостта и теоретичните, научно-приложни, практически и методични приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да присъди на Галит Зано (Galit Zino) образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление "Психология" (Педагогическа и възрастова психология) въз основа на представения дисертационен труд „Влияние на възгледите и убежденията на възпитателите от дневните центрове върху емоционално-социалното развитие на децата“.

30.11.2017 г.

София

Изготвила становището:

(доцент д-р Бистра Ценова)